

Rafał Lewandowski urodził się w polsko-francuskiej rodzinie. Mieszka i pracuje w Warszawie. Jako nastolatek, wyreżyserował filmy amatorskie na Super 8. Potem kształcił się na paryskiej Sorbonie, gdzie zdobył licencjat na wydziale studiów kinematograficznych. W tym samym czasie zaczął pracować jako asystent i drugi reżyser na planach filmów fabularnych, reklamowych i telewizyjnych. W 1991 roku dostał się na wydział reżyserii słynnej, francuskiej szkoły filmowej **La fémis**, w której obronił dyplom 5 lat później.

Zaraz po ukończeniu studiów **Rafał Lewandowski** sfilmował we Francji ponad 100 relacji byłych deportowanych, uczestników ruchu oporu oraz dzieci ukrywanych podczas drugiej wojny światowej. Te wywiady zostały zebrane dla **Survivors of the Shoah** (fundacja została powołana w 1995 r. przez Stevena Spielberga w celu archiwizacji wspomnień osób, które przeżyły holokaust).

Po realizacji kilku krótkometrażowych fabuł (**DZIEŃ KOŃCA LATA, RANCH W NEVADZIE, MOTOR...**) poświęcił się filmom dokumentalnym, które opowiadają o stosunku człowieka do pamięci indywidualnej i zbiorowej. Pierwszym był nakręcony w Polsce w 1996 roku **CELA**. Opowiada niezwykłą historię tytułowej bohaterki pielęgnującej od 50 lat romantyczne wspomnienie miłości przeżytej podczas wojny z jeńcem francuskim. W 1999 roku powstał **CIEŃ NA DUSZY**, portret Willy'ego Holta (słynnego scenografa m.in. Freda Zinnemanna, Louisa Malla, Romana Polańskiego), który przeżył Auschwitz. Zrealizowany podczas - wstrząsającego dla Francji - procesu Maurice'a Papon (byłego kolaboranta w czasie drugiej wojny światowej) **PRZESŁUCHANIA** (2000) odśpiewania kulisy i codzienne problemy pracy dziennikarskiej. **PIOSENKA I ŻYCIE** został nakręcony przy okazji 25-lecia Solidarności w 2005 roku; dokument portretuje kilka dzieci byłych działaczy pierwszego, wolnego związku zawodowego Europy Środkowej. **BYE, BYE DUBLIN!** (2010) jest jego kontynuacją. **MINKOWSKI | SAGA** (2013) i **Z DALA OD ORKIESTRY** (2017) stanowią dyptyk poświęcony burzliwym losom niezwykłych rodzin polskich podczas XX wieku. **HERBERT. BARBARZYŃCA W OGRODZIE** (2021) ukazuje meandry osobowości legendarnego poety, który za wolność, wrażliwość i niezależność zapłacił bardzo wysoką cenę. Serial dokumentalny dla ARTE **W WOJNIE O ALGERII** opowiada historię ostatniej francuskiej wojny kolonialnej, która trwała ponad 7 lat i do dziś wywołuje traumę i głęboko dzieli Francję. Jego emisja odbyła się przy okazji 60-lecia podpisania rozejmu, w marcu 2022 r. **BOJOWNICZKI!** (2024) ukazuje równoległe losy dwóch wyjątkowych kobiet żydowskich, które przeciwstawiły się nazistom w Warszawskim Getcie: jednej z bronią w ręku - Cywii Lubetkin; drugiej ze słowami - Racheli Auerbach.

Syn malarza, **Rafał Lewandowski** wyreżyserował również kilka dokumentów o kreacji artystycznej. **W CIENIU DON GIOVANNIEGO** (75') nakręcony w 2003 roku dla Canal + Polska, jest kroniką inscenizacji arcydzieła Mozarta przez Mariusza Trelińskiego w Teatrze Wielkim w Warszawie. **PO DRUGIEJ STRONIE PŁÓTNA** (26') portretuje młodą malarzkę z Krakowa. **SZTUKA MILCZENIA** (2009 - 57') jest poświęcony niezwyklej postaci profesora i malarza Jerzego Mierzejewskiego. Wspominamy również dokumenty dla francuskiego programu o kinie **Absolument Cinéma** kanału La Cinquième, oraz dla cyklu ARTE **Twarze Europy**.

Filmy **Rafała Lewandowskiego** były pokazane i nagradzane na wielu festiwalach na świecie (Cinéma du Réel w Paryżu, New documentaries - MOMA w Nowym Jorku, Traces de Vies, Warszawski Festiwal o Tematyce Żydowskiej, Entrevues, Amascultura, Festiwal w Bradfordzie, w Namurze, w Kalamacie, w Jerozolimie, w Krakowie, w Bombay, w Amiens, w Beyrucie, Millenium Against Gravity, itd). Zostały - i są regularnie - wyemitowane w telewizji (France 2, Planète, La Cinquième, ARTE, Canal + Polska, TVP, RTBF, RAI, TSR, Histoire...).

W 2010 roku **Rafał Lewandowski** wyreżyserował swój debiut fabularny, **KRET**, z Borysem Szycem, Marianem Dziędziałem i Wojciechem Pszoniakiem w rolach głównych. Film miał swoją premierę na 36. Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych, gdzie Marian Dziędział dostał nagrodę za najlepszą rolę drugoplanową, a międzynarodową karierę rozpoczął w Montrealu z główną nagrodą dla Borysa Szyca.

Od 1995 roku **Rafael Lewandowski** jest stałym prelegentem na warsztatach filmowych (dla La Fémis, francuskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ateliers Varan, APCVL, Cinémathèque Française, Francuskiego Instytutu Kultury w Tunisie, szkoły ALBA w Bejrucie, Szkoły Telewizyjnej Lillehammer w Norwegii, Uniwersytetu Warszawskiego...). Jest również ekspertem Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, Mazowieckiego Funduszu Filmowego i Silesian Film. Przewodniczący lub członek jury wielu festiwali (II Warszawski Festiwal Filmów o Tematyce Żydowskiej, Łódzki Festiwal Filmów Szkolnych 2012, Konkurs Filmów Krótkometrażowych Festiwalu Filmu Polskiego w Gdyni 2013, Akademia Młodego Kina Polskiego "Off" 2013...), był od 2015 do 2020 roku dyrektorem artystycznym międzynarodowego festiwalu francuskojęzycznych filmów krótkometrażowych FrankoFilm, Zielona Góra.

W 2007 roku **Rafael Lewandowski** założył niezależną firmę produkcyjną VERTIGO z siedzibą w Warszawie. Wraz z niezależną producentką Małgorzatą Brzeczowską rozwija projekty koprodukcyjne pomiędzy dwoma krajami, które są mu szczególnie dobrze znane: Francją i Polską. W ramach tej działalności koprodukował dwa dokumenty pełnometrażowe: **NIE CAŁA UMREĆ (ZUZANNA GINCZANKA, TAKIE ŻYCIE)** (2022, w reż. Joanny Grudzinskiej) oraz **DZIECI CHAOSU** (2023, w reż. Agnes Pizzini i Julien Johan).

Rafael Lewandowski otrzymał Paszport Polityki 2011 w kategorii Kina, a w 2015 roku został odznaczony Kawalerem Orderu Sztuki i Literatury, który rząd francuski przyznaje zasłużonym osobom, fotografując ich rzeźnictwo w kręgach kultury i sztuki.

Wybrana filmografia:

- „Bojowniczk!” (2024 - pełnometrażowy dokument)
- „W wojnie o Algierię” (2022 - serial dokumentalny)
- „Herbert. Barbarzyńca w ogrodzie” (2021 - pełnometrażowy dokument)
- „Z dala od orkiestry” (2017 - pełnometrażowy dokument)
- „Minkowski | Saga” (2013 - pełnometrażowy dokument)
- „Kret” (2011 - fabuła)
- „Bye bye Dublin!” (2010 - dokument)
- „Sztuka milczenia” (2008 - dokument)
- „Kamery w trybunale” (2004 - dokument)
- „Piosenka i życie” (2006 - pełnometrażowy dokument)
- „W Cieniu Don Giovanniego” (2003 - pełnometrażowy dokument)
- „Po drugiej stronie płótna (2004 - dokument)
- „Przesłuchania” (2000 - pełnometrażowy dokument)
- „Cień na duszy” (1999 - dokument)
- „Portret Sonii Rykiel” (1999 - dokument)
- „Cela” (1996 - dokument)

www.rafaellewandowski.com